

RAPPORT

Natuurtoets Stadhouderslaan te Zoeterwoude

in kader van de Wet natuurbescherming

Klant: Van Rhijn Bouw BV

Referentie: T&P-BF1639-R001-F2.0

Versie: 0.1/Finale versie

Datum: 3 oktober 2017

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

George Hintzenweg 85
3068 AX Rotterdam
Netherlands
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 90 00 **T**
+31 10 209 44 26 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Natuurtoets Stadhouderslaan te Zoeterwoude

Ondertitel: In kader van de Wet natuurbescherming
Referentie: T&P-BF1639-R001-F2.0
Versie: 0.1/Finale versie
Datum: 3 oktober 2017
Projectnaam: Santhorst
Projectnummer: BF1639
Auteur(s): Erik Rosendaal

Opgesteld door: Erik Rosendaal

Gecontroleerd door: Jeroen Groenendijk

Datum/Initialen: 3 oktober 2017

Goedgekeurd door: Erik van Leeuwen

Datum/Initialen: 3 oktober 2017

Classificatie

Alleen voor intern gebruik

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Plangebied en voorgenomen ingreep	2
2.1	Plangebied	2
2.2	Voorgenomen ingreep	3
3	Natuurtoets - Soortenbescherming	4
3.1	Gevolgde werkwijze	4
3.2	Vaatplanten	4
3.3	Grondgebonden zoogdieren	4
3.4	Vleermuizen	5
3.5	Amfibieën	6
3.6	Reptielen	6
3.7	Vissen	6
3.8	Vogels	7
3.9	Ongewervelden	8
4	Conclusie en mitigatie	9
4.1	Voorkomende natuurwaarden	9
4.2	Mitigatie broedvogels	9
5	Bronvermelding	13
	Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Van Rhijn Bouw BV is voornemens om enkele percelen aan de Stadhouderslaan in Zoeterwoude geschikt te maken voor herontwikkeling. Op dit moment zijn op het terrein drie woningen, schuren en een kassencomplex aanwezig die gesloopt moeten worden. Daarnaast moet een slootje worden gedempt en aanwezig groen moet worden verwijderd. Omdat de herontwikkeling van de locatie mogelijke effecten kan hebben op aanwezige natuurwaarden, wordt een natuurtoets in kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van mogelijke effecten op beschermde soorten, die in (de nabijheid van) het plangebied voorkomen. Voor toetsing aan de Wet natuurbescherming wordt een natuurtoets uitgevoerd. Hierbij worden de risico's met betrekking tot beschermde soorten in kaart gebracht. De natuurtoets betreft geen gerichte volledige inventarisatie van soorten; het brengt in de eerste plaats in beeld welke soorten te verwachten zijn op basis van habitatgeschiktheid. Dit wordt gedaan op basis van een bureaustudie en een veldbezoek.

Het plangebied ligt ver buiten de grenzen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten op deze gebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten. Gebiedsbescherming wordt in deze rapportage verder buiten beschouwing gelaten.

Het rapport geeft zicht op de noodzakelijke stappen en/of vervolgonderzoeken die nodig zijn en hoe dit aangepakt kan worden.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 behandelt het plangebied en voorgenomen ingreep. Hoofdstuk 3 bevat de natuurtoetsing ten aanzien van de beschermde soorten. In hoofdstuk 4 wordt afgesloten met een conclusie en mitigatieadvies. Het juridisch kader wordt uitgebreid behandeld in bijlage 1.

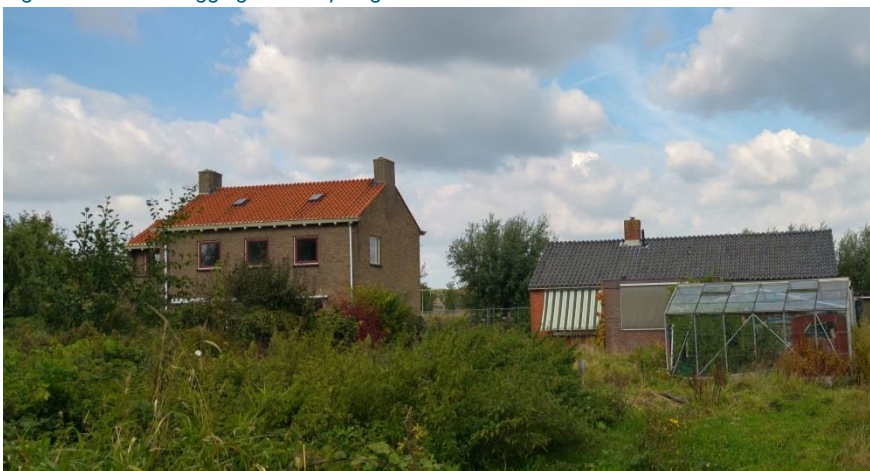
2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Plangebied

Het plangebied ligt in het stedelijke gebied van Zoeterwoude, zie figuur 2-1. Het gaat om de percelen van Stadhouderslaan 6, 7a, 7b en 8. Ten noorden van het gebied loopt de snelweg A4. Ten zuiden van het plangebied loopt een kleine watergang. Ten oosten van plangebied is bebouwing aanwezig, zie figuur 2-2 t/m 2-5. Het westen is eerder geschikt gemaakt voor herontwikkeling en is een bouwterrein waar al enkele woningen zijn gebouwd. Binnen het plangebied staan vier woningen met tuinen en schuurtjes. Langs de toegangsweg naar de woningen, het Baljuwpad, staan knotwilgen en lopen twee slotjes. Daarnaast is een groot kassencomplex aanwezig. De tuinen en het kassencomplex zijn overwoekerd met braam en brandnetels, zie figuur 2-5. Daarnaast zijn bosschages aanwezig met wilg, zwarte els, es en Spaanse aak. Ten zuiden van het kassencomplex ligt een vijver.

Figuur 2-1 Globale ligging van het plangebied in rood.

Figuur 2-2 Woningen Stadhouderslaan huisnummer 6 (rechts) en 7 (links)

Figuur 2-3 Stadhouderslaan huisnummer 7a (links) en garage (rechts)

Figuur 2-4 Woning Stadhouderslaan huisnummer 8

Figuur 2-5 Impressie van het kassencomplex en tuin.

2.2 Voorgenomen ingreep

De bestaande bebouwing wordt gesloopt. Daarnaast wordt al het aanwezige groen verwijderd en worden de bomen gekapt. De slootjes ten noorden van de bebouwing en de vijver ten zuiden van het kassencomplex worden gedempt.

Het is nog niet bekend wanneer het project zal worden uitgevoerd. Het in te zetten materieel moet nog nader worden bepaald.

3 Natuurtoets - Soortenbescherming

3.1 Gevolgde werkwijze

Het voorkomen van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF). Er zijn gegevens opgevraagd voor het plangebied van de afgelopen 10 jaar. Daarnaast heeft er op 20 september 2017 een veldbezoek plaatsgevonden door een erkend ecoloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. De omstandigheden waren wisselend bewolkt bij een temperatuur van circa 14 graden Celsius.

3.2 Vaatplanten

Voorkomen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde vaatplanten binnen het plangebied. In de omgeving van het plangebied is de muurbloem aangetroffen. De muurbloem is een middelhoge plant die in de lente en de voorzomer bloeit. De soort komt voor op oude muren van kerken, ruïnes, stadswallen en forten. Het zijn altijd muren die met een zachte kalkspecie zijn gemetseld (Flora van Nederland.2017). Geschikte muren ontbreken binnen het plangebied waardoor het voorkomen van de muurbloem kan worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten aangetroffen zoals braam, brandnetel, wilgenroosje. Deze soorten duiden op een voedselrijke bodem. De vegetatie met deze soorten is te typeren als voedselrijke ruigte en struweel. Daarnaast komt ook reuzenbalsemien, pitrus, kleine lisdodde voor aan de westzijde van het kassencomplex. Dit duidt op vochtige en voedselrijke omstandigheden. Veel beschermde vaatplanten zijn kalkminnend en afhankelijk van open standplaatsen. Daarnaast is een aantal beschermde vaatplantensoorten gebonden aan specifieke, veelal vochtige en min of meer voedselarme milieus. Het veldbezoek heeft uitgewezen dat dergelijk habitat niet binnen het plangebied aanwezig is. Conclusie is dan ook dat beschermde vaatplanten niet voorkomen in of nabij het plangebied.

Effectbeoordeling

Gezien het feit dat beschermde vaatplanten afwezig zijn, zijn negatieve effecten op beschermde vaatplanten op voorhand uit te sluiten. Er is geen sprake van overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

3.3 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

In de omgeving van het plangebied zijn op basis van de NDFF waarnemingen bekend van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), egel, bosmuis, woelrat en huisspitsmuis. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen en zijn ook geen sporen gevonden. Het gebied is wel geschikt voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel), egel en algemene muizen. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland'. Voor de soorten die onder deze verordening vallen is slechts de algemene zorgplicht van toepassing, zie tabel 4-1.

Tabel 3-1 Zoogdieren met een algemene vrijstelling binnen de provincie Zuid-Holland.

Zoogdiersoort	
Aardmuis	Huisspitsmuis
Bosmuis	Konijn
Bunzing	Ree

Dwergmuis	Rosse Woelmuis
Dwergspitsmuis	Veldmuis
Egel	Vos
Gewone bosspitsmuis	Woelrat
Haas	Wezel
Hermelijn	

Zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren worden op basis van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek niet verwacht. Een soort als de waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De aanwezige sloten zijn voedselrijk en niet schoon genoeg voor de waterspitsmuis.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van strenger beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied is uit te sluiten. Op basis hiervan zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming t.a.v. grondgebonden zoogdieren uitgesloten.

3.4 Vleermuizen

Voorkomen

Op basis van de NDFF zijn binnen of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen gecontroleerd op geschikte holten en kieren. Er zijn geen holten, scheuren en spleten in de bomen aangetroffen binnen het plangebied die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen.

De woningen en schuurtjes/garage aan de Stadshouderlaan 6, 7a, 7b, en 8 zijn echter wel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. In de gebouwen zijn spouwmuren aanwezig. Stootvoegen die kunnen dienen als invliegopening zijn niet aangetroffen. De nok van de woningen kunnen wel als invliegopening dienen, zie figuur 3-1. Op voorhand is niet uit te sluiten dat de bebouwing dient als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De kassen en houten schuur met een plat dak zijn ongeschikt. Daarnaast kunnen aanwezige bosschages en bomen dienen als foerageergebied voor vleermuizen.

Figuur 3-1 De nok van de woning aan de Stadshouderlaan 6.

Effectbeoordeling

Het sloppen van de woningen en schuurtjes/garage aan de Stadshouderlaan 6, 7a, 7b, en 8 vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen verloren gaan. Vervolgonderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk. Daarnaast kan foerageergebied verloren gaan van vleermuizen indien bomen worden gekapt en struweel wordt verwijderd. In de nabije omgeving zijn echter voldoende alternatieve foerageerlocaties aanwezig. Het gaat o.a. om de tuinen van naastgelegen woningen en de bomenrij langs de zuidelijke watergang. De te kappen bomen en het te verwijderen groen betreft dus geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen. De sloop van het kassencomplex en het verwijderen van het aanwezige groen inclusief de bomen heeft geen negatieve effecten op vleermuizen

3.5 Amfibieën

Voorkomen

De NDFF bevat waarnemingen van bruine kikker, bastaardkikker, meerkikker, gewone pad en kleine watersalamander binnen en in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek werd een bruine kikker waargenomen. De sloot en poel zijn geschikt als voortplantingswater voor deze amfibieën. De ruigte en bosschages kunnen dienen als overwinteringsgebied. Voor soorten als de bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en bastaardkikker geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van de 'Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland'.

Voor strenger beschermde amfibieën is het plangebied ongeschikt. Schone en voedselarme vennen en poelen ontbreken in het studiegebied.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van strenger beschermde amfibieën in het plangebied is uit te sluiten. Op basis hiervan zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming t.a.v. amfibieën uitgesloten.

3.6 Reptielen

Voorkomen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen het plangebied. Ver buiten het plangebied is de ringslang waargenomen. Leefgebieden van ringslangen vertonen vaak veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid. Voldoende eiafzetmogelijkheden en een ruim aanbod aan wateren (Zuiderwijk et al. 1998) in de nabijheid van hogere gronden zijn belangrijke randvoorwaarden. Geschikt leefgebied voor de ringslang en overige reptielen is in het stedelijk gebied niet aanwezig, dus ook niet in of rondom het plangebied. Het voorkomen van beschermde reptielen is uit te sluiten.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van reptielen in het plangebied is uit te sluiten. Op basis hiervan zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming t.a.v. reptielen uitgesloten.

3.7 Vissen

Voorkomen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde vissen binnen en in de omgeving het plangebied. Bovendien zijn de aanwezige watergangen ongeschikt als leefgebied voor beschermde vissoorten. Het voorkomen van (beschermde) vissen in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Effectbeoordeling

De aanwezigheid van vissen in het plangebied is uit te sluiten. Op basis hiervan zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming t.a.v. vissen uitgesloten.

3.8 Vogels

Voorkomen

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende vogelsoorten waargenomen waaronder, ekster, kauw, gaai, koolmees en pimpelmees. De aanwezige bomen en bosschages zijn geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels.

Daarnaast is het plangebied geïnspecteerd op het voorkomen van jaarrond beschermde nesten. In het aanwezige groen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht in een stedelijke omgeving.

De bebouwing kan dienen als broedlocatie voor soorten met een jaarrond beschermd nest: gierzwaluw of huismus. De gierzwaluw heeft een voorkeur voor oude gebouwen, vaak in de binnenstad van steden. Ze hebben hun nest in gebouwen, onder dakgoot, achter regenpijp, dakkapel, dakpan, of in een gat in de muur. Nesten van de huismus zijn in de regel te vinden in allerlei bebouwing: onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. De bebouwing is geschikt voor zowel de huismus als de gierzwaluw. Daarnaast fungeert de tuin mogelijk als leefgebied voor de huismus.

Figuur 3-2 Daklijst Woning Stadshouderlaan 8 met stront van een vogel.

Effectbeoordeling

Het slopen van de woningen aan de stadshouderlaan 6, 7a, 7b en 8 kan leiden tot het verlies van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw en huismus. Het verwijderen van het kassencomplex en de houten schuur ten westen van het kassencomplex heeft geen negatieve effecten.

Het aanwezige groen maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de huismus. De habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal elementen, dat ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. De habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassenen en jongen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Ontbreekt één van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet geschikt (BIJ12. 2017). Net

buiten het plangebied zijn deze elementen voldoende aanwezig. Het verwijderen van het aanwezige groen en de bomen heeft geen negatieve effecten op het leefgebied van de huismus.

Effecten op broedende vogels en soorten met een jaarrond beschermd nest zijn op voorhand niet uit te sluiten. Indien de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van het groen binnen de broedtijd worden uitgevoerd zijn effecten op broedende vogels niet uit te sluiten.

3.9 Ongewervelden

Voorkomen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde ongewervelden binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelden. Tevens is tijdens het veldbezoek geen geschikt habitat (water, bloemrijke graslanden, eikenstobben, etc.) aangetroffen voor streng beschermde insecten en/of ongewervelden.

Effectbeoordeling

Op basis van het onderzoek worden geen overtredingen verwacht van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming t.a.v. ongewervelden.

4 Conclusie en mitigatie

4.1 Voorkomende natuurwaarden

Mogelijk voorkomende beschermde soorten in of nabij het plangebied zijn:

- vleermuizen: Het is mogelijk dat de woningen en garages/schuurtjes aan de Stadshouderlaan 6, 7a, 7b en 8 vleermuisverblijven bevatten. Nader onderzoek is noodzakelijk om verblijfplaatsen uit te kunnen sluiten. Het kassencomplex en aanwezige groen is geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen en is niet geschikt als vliegroute.
- jaarrond beschermde vogelnesten: Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus en gierzwaluw is op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek naar de woningen en garages/schuurtjes met dakpannen aan de stadhouderslaan 6, 7a, 7b en 8 is noodzakelijk. Het aanwezige groen het kassencomplex is geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de huismus.
- broedvogels: er kunnen algemene vogels broeden in de bomen. Verstoring of vernietiging van nesten is mogelijk als er in het broedseizoen wordt gewerkt.

Overig beschermde soorten

Voor de overige beschermde soortgroepen zijn overtredingen van verbodsbepalingen uitgesloten.

4.2 Mitigatie

Broedvogels

Ontheffing voor verstoring van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring van broedende vogels noodzakelijk is. Dit neemt niet weg dat eerst nader onderzoek moet worden uitgevoerd naar het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus en gierzwaluw. Het verstoren van broedgevallen van vogels is te voorkomen door:

- buiten het broedseizoen te werken dat globaal loopt van 15 maart t/m 15 juli, *en/of*;
- te zorgen dat buiten de verstoringsafstand van de broedgevallen gewerkt wordt, *en/of*;
- voorafgaand aan het broedseizoen het broedbiotoop voor vogels ongeschikt te maken (bijvoorbeeld oeverruigtes maaien, opgaande begroeiing/boschages verwijderen) en (gedurende het broedseizoen) te houden, *en/of*;
- de werkzaamheden voorafgaand aan het broedseizoen te laten beginnen en in een – voor zover mogelijk – constante intensiteit te laten doorgaan gedurende het broedseizoen kan worden. Het grote voordeel van deze methode is, dat de verstoringsafstand “automatisch” wordt bepaald. Vogels zullen uit eigen beweging een nestplaats kiezen buiten hun specifieke verstoringsafstand. Nadeel is dat de constante intensiteit (zowel in tijd als in ruimte) lastig te realiseren is.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken zijn niet “waterdicht”. Het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, wordt geadviseerd om maatregelen te treffen en het terrein kort voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op aanwezigheid van broedende vogels.

4.3 Vervolgstappen

Het kassencomplex en de houten schuur met plat dak ten westen van de kas kunnen buiten de broedtijd worden gesloopt. Het aanwezige groen kan buiten de broedtijd grotendeels worden gekapt en verwijderd; dit deel is aangegeven in de onderstaande figuur (rood omlijnd).

Figuur 4-1 Rood omlind: het terreindeel waar het kassencomplex en beplanting kunnen worden verwijderd buiten het vogelbroedseizoen; dit deel is niet van belang voor beschermde soorten. Het gehele blauw omlijnde gebied kan nog niet vrijgemaakt worden van obstakels omdat dit potentieel leefgebied is van vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

Voordat de woningen en bijbehorende schuurtjes/garage aan de Stadhouderslaan 6, 7a, 7b en 8 gesloopt kunnen worden is soortgericht onderzoek nodig. Uit deze onderzoeken zal duidelijk worden of een ontheffingsaanvraag, ecologisch werkprotocol of mitigatieplan noodzakelijk is. Figuur 4-2 geeft de bebouwing weer die intact moet blijven.

Figuur 4-2 Bebouwing die binnen het plangebied intact moet blijven (rode kader)

4.3.1 Vleermuizen

Door middel van soortgericht onderzoek -conform de eisen van bevoegd gezag uitgevoerd volgens het zogenoemde Vleermuisprotocol 2017 – moet nagegaan worden of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in de woningen en schuren. Een dergelijk onderzoek bestaat uit zes terreinbezoeken die uitgevoerd moeten worden in de periode april t/m oktober:

1. Kraamverblijf ronde 1 (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) 's avonds (15 mei tot 15 juli)
2. Kraamverblijf ronde 2 en zomerverblijf ronde 1 (gewone dwergvleermuis) 's ochtends (minimaal 30 dagen later en uiterlijk 15 juli)
3. Kraamverblijf ronde 3 (laatvlieger) 's avonds (min. 30 dagen na ronde 1 en uiterlijk 15 juli)
4. Zomerverblijf ronde 2 (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en winterverblijf ronde 1 (gewone dwergvleermuis) 's avonds en middernacht (1 augustus tot 10 september, minimaal 20 dagen na zomerverblijfronde 1)
5. Paarverblijf ronde 1 (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en winterverblijf ronde 2 (gewone dwergvleermuis) 's avonds en middernacht (15 augustus tot 10 september, minimaal 10 dagen na winterverblijfronde 1)
6. Paarverblijf ronde 2 (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) kan 's ochtends en 's avonds (minimaal 20 dagen paarverblijf ronde 1 en uiterlijk 30 september)

Wanneer vleermuizen worden vastgesteld, moeten vooraf mitigerende maatregelen worden gerealiseerd om een ontheffing te kunnen verkrijgen. Deze zijn uitgewerkt in verschillende op vleermuizen gerichte kennisdocumenten. Afhankelijk van het type verblijfplaats is sprake van een gewenningsperiode van circa 6 maanden. Het is daarom goed dergelijk onderzoek tijdig op te starten.

4.3.2 Huismus

Door middel van soortgericht onderzoek -conform de eisen van bevoegd gezag uitgevoerd volgens het Soortenprotocol van het Netwerk van Groene Bureaus – moet nagegaan worden of de huismus gebruik

maakt van de bebouwing als broedlocatie. Het gaat om twee locatiebezoeken tussen 1 april – 20 juni met een tussenpoos van tien dagen.

4.3.3 Gierzwaluw

Door middel van soortgericht onderzoek -conform de eisen van bevoegd gezag uitgevoerd volgens het Soortenprotocol van het Netwerk van Groene Bureaus – moet nagegaan worden of de Gierzwaluw gebruik maakt van de bebouwing als broedlocatie. Het gaat om drie locatiebezoeken tussen 1 juni – 15 juli met een tussenpoos van tien dagen. Minimaal één van deze onderzoeken moet worden uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli omdat dan jongen aanwezig kunnen zijn.

5 Bronvermelding

- BIJ12. 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus* Versie 1.0, juli 2017
- Zuid Holland, 2016. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland
- Zuiderwijk, A., G. Smit & R. Creemers, 1998. Ontwikkelingen in ringslang-populaties. RAVON 1(2): 17-20.
- NDFF. 2017a. National Databank Flora en fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>
Laatst bezocht 21 september 2017.
- NDFFb. 2017b. NDFF Verspreidingsatlas. <https://www.verspreidingsatlas.nl/8496122>
Laatst bezocht 21 september 2017.
- Flora van Nederland. 2017. <http://www.floravannederland.nl/planten/muurbloem/>
Laatst bezocht 27 september 2017.

Bijlage 1. Juridisch kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden en heeft drie natuurwetten samengevoegd (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet). Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit.

De provincies zijn het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. De minister van EZ is alleen in specifieke gevallen bevoegd gezag (art 1.3 lid 5). Voor de afstemming ten aanzien van de toetsing aan het NNN is de provincie tevens bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) een viertal hoofdstukken welke relevant zijn voor dit project. De relevante hoofdstukken van de Wnb worden in de volgende paragrafen toegelicht. Verder wordt er een korte toelichting gegeven op de toetsing aan het Nationaal Natuurnetwerk (NNN).

Onderstaand wordt aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. Soortbescherming
2. Bescherming van natuurgebieden
3. Natuurnetwerk Nederland
4. Houtopstanden

A1.1 Soortenbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming behandelt de bescherming van soorten. In dit hoofdstuk staat onder meer aangegeven hoe vrijstelling kan worden verkregen voor ruimtelijke ingrepen. In de wet zijn 160 soorten opgenomen die beschermd zijn in het kader van de Wnb.

Er wordt onderscheid gemaakt in internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn art 3.1 en habitatrichtlijn in art 3.5) en nationaal beschermde soorten, ook wel overige soorten genoemd (art 3.10).

Voor internationaal beschermde soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Deze soorten vallen onder het strengste beschermingsregime, zie ook tabel 2.1 (eerste 2 kolommen).

Nationaal beschermde soorten genieten een minder strenge bescherming. Dit uit zich bijvoorbeeld in het feit dat voorwaardelijke opzettelijke verstoring van nationaal beschermde soorten niet meer verboden is. Voor nationaal beschermde soorten - ook wel: andere soorten - gelden de verbodsbepalingen op grond van art. 3.10 van de Wnb zoals vermeld in tabel 2.1 (laatste kolom).

Onder de Wet natuurbescherming geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, tenzij een provincie door middel van een zogenoemde provinciale vrijstelling deze soorten vrijstelt van deze ontheffingsplicht. Deze vrijstelling kan alleen gelden voor soorten uit artikel 3.10 (nationaal beschermde soorten). Wanneer geen vrijstelling geldt, zal gebruik gemaakt moeten worden van een ontheffing. In deze rapportage maken we gebruik van de lijsten met provinciale vrijstellingen voor algemeen beschermde soorten.

Tabel 5-1: Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wnb voor flora en fauna

Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Habitatrichtlijn artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
Art. 3.1.1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art. 3.5.1 Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10.1.a Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende dieren, genoemd in de bijlage A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
Art. 3.1.2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5.4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10.1.b Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1.3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5.3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Art. 3.1.4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Art. 3.1.5 Het verbod onder 3.1.4 geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5.2 Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
Nvt.	Art. 3.5.5 Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art. 3.10.1.c. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden vaatplanten genoemd in de bijlage B in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.3 Ontheffing voorwaarden conform belangen VR	Art. 3.8 Ontheffing voorwaarden conform belangen HR	Art. 3.11 vrijstelling/ ontheffing op basis van diverse belangen

A1.2 Bescherming van de natuurgebieden in de Wet natuurbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies vertaald in een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om:

- de landelijke staat van instandhouding van gebieden en soorten te realiseren (mede door middel van Natura 2000 en PAS (Programma Aanpak Stikstof)
- instandhouding van Natuurnetwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen
- beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden
- landschap en cultuurhistorie zijn ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk Natura 2000 via de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland (NNN) via planologische bescherming. Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

A1.2.1 Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld) te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In aanwijzingsbesluiten is door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken.

Let wel, niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer ingrepen buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied leiden tot effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen binnen de grenzen van bedoeld gebied. In het kader van de Wnb moet dus ook voor ingrepen buiten Natura 2000-gebieden nagegaan worden of sprake kan zijn van effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

A1.2.2 Programma aanpak stikstof

Per 1 juli 2015 is de Natuurbeschermingswet aangepast waarbij het Programma aanpak stikstof (hierna PAS) in werking is getreden. Het PAS wordt in de Wnb opgenomen. Het PAS heeft onder andere als doel de vergunningverlening voor initiatieven die stikstofdepositie veroorzaken vlot te trekken. Met de inwerkingtreding van het PAS treedt er een wijziging op in de beoordeling van vergunningaanvragen onder de Nb-wet, die vanaf 1 januari 2017 in de Wnb is opgenomen.

In het PAS zijn 117 Natura 2000-gebieden opgenomen waarvan de habitattypen en/of leefgebieden van soorten stikstofgevoelig zijn. In de overige Natura 2000-gebieden is op dit moment geen sprake van een stikstofprobleem.

Per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied is een herstelstrategie en passende beoordeling opgesteld waarmee onderbouwd is in hoeverre er ontwikkelruimte voor stikstof beschikbaar is. De ontwikkelruimte is verdeeld over vier componenten:

- a) Autonome groei: stikstofruimte verbonden aan algemene autonome ontwikkeling voor wonen en verkeer (zonder vergunning);
- b) Stikstofruimte voor prioritaire projecten van nationaal belang: voorbeelden zijn MIRT projecten waaronder PHS Alkmaar-Amsterdam, defensie, luchthavenbesluiten et cetera. De grenswaarde is 1,00 mol N/ha/j¹. (onder de grenswaarde volstaat melding; boven de grenswaarde vergunningplicht).
- c) Stikstofruimte voor projecten onder de grenswaarde² waarvoor een melding volstaat:

¹ Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

- grenswaarde 1,00 mol N/ha/j;
 - bij benutting van 95% wordt grenswaarde van 1,00 mol N/ha/j verlaagd³ naar 0,05 mol N/ha/j en is hetgeen onder d) van toepassing;
 - bij een bijdrage onder de 0,05 mol N/ha/j is geen melding nodig;
- d) Vrije ontwikkelruimte voor projecten > 1 mol N/ha/j (vergunningplicht); hiervoor is de ruimte beperkt, de verdeling van de ruimte is afhankelijk van provinciale regels maar in principe geldt: wie het eerst komt wie het eerst maalt.

Het PAS geldt voor een periode van 6 jaar (2015-2021). Hierbij wordt de beschikbare depositieruimte doorgaans in twee tijdvakken van elk 3 jaar uitgegeven. De provincie en ministerie van Economische Zaken (hierna EZ) hebben als bevoegd gezag de mogelijkheid om de verdeling over de 6 jaren anders in te vullen.

A1.3 Natuurnetwerk Nederland

De provincie Zuid-Holland zorgt binnen haar gebied voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als “bijzondere provinciale natuurgebieden” en “bijzondere provinciale landschappen”.

In geval van directe negatieve effecten op de aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht.

A1.4 Houtopstanden

In hoofdstuk 4 van de Wnb wordt de bescherming van houtopstanden beschreven. Houtopstanden die groter zijn dan 10 are, en met een kroonsluiting van meer dan 30%, en rijbeplantingen die uit meer dan 20 bomen bestaan vallen onder dit hoofdstuk. Er zijn diverse uitzonderingen voor onder andere kerstdennen,

² Zie Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof artikel 2 lid 3 en de daarin opgenomen verwijzing naar artikel 19kn Nbw 1998.

³ De verlaging geldt alleen voor projecten binnen dit segment en niet voor prioritaire projecten.

wegbeplantingen en beplantingen van één rij langs landbouwwegen, voor zover die bestaan uit populieren of wilgen, uitgezonderd knotwilgen. Daarnaast bestaat de verplichting om de gekapte opstand binnen drie jaar te herplanten. In bijzondere gevallen kan de herplant op een ander perceel plaatsvinden of kan een ontheffing van de herplantplicht worden aangevraagd. Vernietiging van bosoppervlak dient 1 op 1 gecompenseerd te worden.